

Ülesanne 1

Töötaja töölepinguga kokkulepitud tasu on 900 eurot kalendrikuus. Tööandja ühekordse korraldusega maksti töötajale tööülesannete eeskujuliku täitmise eest märtsikuus lisatasu 80 eurot.

Arvutage töötajale väljamakstava märtsikuu töötasu suurus ja tööandja kulu. Arvutuskäigu selgitamiseks kasutage järgnevat tabelit.

jrk nr	nimetus	arvutuskäik	summa
1	Kuutöötasu ehk brutotöötasu	$900 + 80$	980 €
2	Kogumispensioni makse	$2\% \cdot 980$ –st, $0,02 \cdot 980$	19,60 €
3	Töötaja töötuskindlustusmakse	$2\% \cdot 980$ -st, $0,02 \cdot 980$	19,60 €
4	Tulumaksuga maksustatav summa	$980 - 144 - 19,60 - 19,60$	796,80 €
5	Tulumaks	$21\% \cdot 796,80$ -st; $0,21 \cdot 796,80$	167,33 €
6	Väljamaksmisele kuuluv summa ehk netotöötasu	$980 - 167,33 - 19,60 - 19,60$	773,47 €
7	Tööandja töötuskindlustusmakse	$1\% \cdot 980$ -st; $0,01 \cdot 980$	9,80 €
8	Tööandja sotsiaalmaks	$33\% \cdot 980$ -st; $0,33 \cdot 980$	323,40 €
9	Tööandja kulu ehk palgafond	$980 + 323,40 + 9,80$	1 313,20 €

Punktid: netotasu arvutamine - 5 punkti
tööandja kulu arvutamine – 2 punkti

Ülesanne 2

Töötaja puudus märtsikuus haiguse tõttu töölt 3. – 7. märtsini. Arvutage töötaja märtsikuu brutotöötasu suurus, kui töölepingus kokkulepitud töötasu on 900 eurot kuus.

Lahendus 1:

Märtsikuus on viiepäevase töönädala korral 21 tööpäeva, töötaja puudus töölt 5 tööpäeva, seega oli töötaja märtsikuus tööl $21 - 5 = 16$ tööpäeva.

Ühe tööpäeva tasu märtsikuus on $\frac{900}{21} = 42,857$ eurot ja tööloldud 16 tööpäeva tasu seega

$$\frac{900}{21} \cdot 16 = 685,71 \text{ €}.$$

Lahendus 2:

Märtsikuus on 8-tunnise tööpäeva korral $21 \cdot 8 = 168$ töötundi. Ühe töötundi tasu märtsikuus on seega $\frac{900}{168} \approx 5,357 \text{ €}$. Töötaja oli tööl $168 - 5 \cdot 8 = 128$ tundi ja töötasu märtsikuus on siis

$$\frac{900}{168} \cdot 128 = 685,71 \text{ €}.$$

Punktid: töötasu arvutamine - 3 punkti

Töötasu

Tööandja maksab töötajale töö eest tasu. Kuutöötasu ehk **brutotöötasu** suurus lepitakse kokku tööandja ja töötaja vahel sõlmitud töölepingus, lisaks võidakse töötajale maksta lisatasu või preemiat. Enne töötasu väljamaksmist arvestatakse väljaarvutatud töötasust maha töötaja maksukohustus ehk töötasust kinnipeetavad seaduses ettenähtud maksud ja maksed. Väljamaksmisele kuuluv tasu on töötasu (**netotöötasu**), millest on kinni peetud **tulumaks, kogumispensioni makse**, kui töötaja on sellega liitunud, ja **töötuskindlustusmakse**. Väljamaksmisele kuuluva töötasu väljaarvutamiseks on eelkõige tarvis teada töötasust kinnipeetavate maksude ja maksete summad. Selleks arvutatakse välja kõigepealt kogumispensioni makse ja kindlustatu töötuskindlustusmakse, järjekord antud juhul ei ole oluline, kuna mõlemad maksed arvutatakse brutotöötasult. Seejärel leitakse **tulumaksuga maksustatav summa (TMS)**, milleks töötasust lahutatakse kogumispensioni makse summa, kindlustatu töötuskindlustusmakse summa ja maksuvaba tulu. Tulumaksu summa leitakse tulumaksuga maksustava summa korrutamisel **tulumaksumäär**aga. Kui on leitud kõik töötasust kinnipidamisele kuuluvad maksud ja maksed, lahutatakse töötasust nende summad ja nii leitakse väljamaksmisele kuuluv töötasu ehk netotöötasu.

Eeltoodu puudutas töötaja töötasust kinnipeetavaid makse ja makseid. Lisaks sellele on tööandjal kohustus arvutada tööandja poolt tasumisele kuuluvad maksud ja maksed, mida ei peeta kinni töötaja töötasust, vaid need on tööandja kulu. Nendeks on **tööandja töötuskindlustusmakse** ja **sotsiaalmaks**.

Kogumispensioni (KP) makse on 2 % töötaja kuutöötasust ehk brutotasust (BT).
Töötaja töötuskindlustusmakse (TTKM) on 2 % töötaja kuutöötasust.
Tulumaksuga (TM) ei maksustata kogumispensioni makset, töötaja töötuskindlustusmakset ja maksuvaba tulu.
Maksuvaba tulu (MVT) on 144 eurot kuus ehk 1 728 eurot aastas.
Tulumaksu määr on 21 %.
Tööandja töötuskindlustusmakse (ATKM) on 1 % töötaja kuutöötasust.
Tööandja sotsiaalmaks (SM) on 33 % töötaja kuutöötasust.

Töötajate väljamakstav töötasu ehk netotasu (NT):

$$NT = BT - KP - TTKM - TM$$

Tulumaksuga maksustatav summa

$$TMS = BT - KP - TTKM - MVT$$

Tööandja kulu (TK) kokku ehk palgafond:

$$TK = BT + ATKM + SM$$